



# Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Verbeterde meldcode inclusief afwegingskader

Versie: 1.0

Datum: 18 juni 2025

Status: definitief

## Inhoudsopgave

|                                                                                                    |           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Inleiding .....</b>                                                                             | <b>2</b>  |
| <b>1     Wat is kindermishandeling en/of huiselijk geweld? .....</b>                               | <b>3</b>  |
| 1.1     Definitie kindermishandeling.....                                                          | 3         |
| 1.2     Vormen van kindermishandeling .....                                                        | 3         |
| 1.3     Definitie huiselijk geweld.....                                                            | 4         |
| 1.4     Eergerelateerd geweld.....                                                                 | 4         |
| <b>2     Verbeterde meldcode met afwegingskader .....</b>                                          | <b>5</b>  |
| 2.1     Meldnormen: in welke situaties moeten medewerkers melden?.....                             | 5         |
| 2.2     Situaties van onveiligheid.....                                                            | 5         |
| <b>3     Overzicht (wettelijk) verplichte stappen .....</b>                                        | <b>6</b>  |
| 3.1     Omschrijving van de stappen.....                                                           | 7         |
| <b>4     Wettelijke verplichtingen .....</b>                                                       | <b>10</b> |
| 4.1     Verantwoordelijkheid .....                                                                 | 10        |
| 4.2     Vertrouwelijke informatie en documentatie .....                                            | 10        |
| 4.3     Instructie Kindcheck .....                                                                 | 10        |
| 4.4     Beroepsgeheim en meldrecht .....                                                           | 10        |
| <b>5     Participatie van kinderen .....</b>                                                       | <b>12</b> |
| <b>6     Wat als Veilig Thuis zelf contact opneemt? .....</b>                                      | <b>13</b> |
| <b>Bijlage 1     Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure .....</b> | <b>14</b> |

# Inleiding

Veel kinderen worden blootgesteld aan kindermishandeling en/of huiselijk geweld. Scholen spelen een belangrijke rol in het signaleren en melden (van vermoedens) van kindermishandeling. Sinds januari 2019 zijn scholen wettelijk verplicht om te werken met de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling met afwegingskader (de zogenoemde verbeterde meldcode).

Mishandeling, in welke vorm dan ook, is niet aanvaardbaar. Het signaleren van kindermishandeling is dan ook een verantwoordelijkheid van iedereen, zeker in het onderwijs waar kinderen en jongeren elke dag verkeren. Steun van een betrouwbare volwassene is cruciaal om schade te beperken. Professionals in het onderwijs, zoals leraren, maar ook intern begeleiders, mentoren en ondersteuningscoördinatoren, kunnen zulke betrouwbare volwassenen zijn. Doordat ze kinderen een paar dagen per week, een paar uur per dag zien, hebben ze veel gelegenheid om kinderen de steun te geven die ze nodig hebben.

Deze meldcode is van toepassing op alle personen die binnen de school werkzaam zijn, en dus ook op bijvoorbeeld stagiaires, vrijwilligers en opdrachtnemers. Het doel van de meldcode is dat er, wanneer dat nodig is, zo snel en adequaat mogelijk hulp kan worden geboden aan de betreffende leerling. Dit kan door het doen van een melding bij Veilig Thuis en/of door zelf hulp te verlenen. Met behulp van de stappen uit deze meldcode wordt duidelijk wanneer welke actie(s) door de school kunnen worden ingezet. De meldcode is een hulpmiddel, en bevat géén meldplicht. De beslissing om een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling al dan niet bij Veilig Thuis te melden, berust op een professionele afweging die binnen de school wordt gemaakt, aan de hand van de stappen uit de meldcode. De verantwoordelijkheid voor een goede implementatie van de meldcode ligt bij de schooldirecteur.

Op de scholen zijn aandachtsfunctionarissen (AF) kindermishandeling en huiselijk geweld aangesteld, hun contactinformatie wordt op de websites van de scholen vermeld. De aandachtsfunctionarissen zijn het eerste aanspreekpunt zijn voor docenten die een vermoeden hebben van huiselijk geweld of kindermishandeling bij een leerling. Zij nemen de docent mee in de stappen die gezet moeten worden volgens de Meldcode.

# 1 Wat is kindermishandeling en/of huiselijk geweld?

## 1.1 Definitie kindermishandeling

Is het kindermishandeling als een kind een tik op de vingers krijgt of voor straf zonder eten naar bed moet? Niet als het één keer gebeurt, maar wel als het vaker voorkomt en het kind zich daardoor thuis niet veilig voelt. Kindermishandeling is een verzamelnaam. Onder kindermishandeling verstaan we elk gedrag van een volwassene waardoor een kind lichamelijk of psychisch schade kan oplopen. Dat gedrag kan bewust, onbewust, actief (een kind iets aandoen) of passief zijn (iets nalaten te doen). Kindermishandeling vindt vaak plaats in de huiselijke kring door bijvoorbeeld de ouders of verzorgers van het kind.

De meeste ouder(s)/verzorger(s) mishandelen of verwaarlozen hun kind niet met opzet. Vaak kunnen zij door eigen problemen de zorg voor hun kind niet (meer) aan of weten ze niet goed wat hun kind nodig heeft. In gezinnen waar sprake is van kindermishandeling, is vaak een patroon ontstaan dat niet gemakkelijk kan worden doorbroken. Hoe lang de mishandeling speelt en hoe vaak het kind wordt mishandeld, heeft invloed op de ernst van de schade die het kind oploopt.

Ook buitenshuis kan een kind worden mishandeld, verwaarloosd of seksueel worden misbruikt. In de meeste situaties gaat het om een bekende volwassene die door het kind wordt vertrouwd en van wie het kind op een of andere manier afhankelijk is.<sup>1</sup>

In de Jeugdwet art. 1 wordt kindermishandeling als volgt omschreven: *“Kindermishandeling is elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief, opdringen waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.”* Ook verwaarlozing en het onthouden van noodzakelijke hulp, medische zorg en onderwijs vallen hieronder.<sup>2</sup>

## 1.2 Vormen van kindermishandeling

Over het algemeen worden de volgende vormen van kindermishandeling onderscheiden:

- Lichamelijke mishandeling;
- Lichamelijke verwaarlozing;
- Emotionele of psychische mishandeling;
- Emotionele of psychische verwaarlozing;
- Seksueel misbruik, incest, kinderporno e.d.;
- Getuige zijn van huiselijk geweld, ruzie en vechten tussen ouders (waaronder ook vechtscheiding).

Soms zijn kinderen slachtoffer van één van deze vormen van kindermishandeling, maar vaker komen meerdere vormen tegelijkertijd voor. Het kind wordt bijvoorbeeld zowel geslagen als uitgescholden. Hiernaast bestaan er nog bijzondere categorieën van kindermishandeling genoemd:

- Cultuur- en/of religie-gerelateerde mishandeling, zoals meisjesbesnijdenis, eerwraak en uitdrijvingsrituelen;
- bedreiging van een ongeboren kind.

<sup>1</sup> <https://www.augeo.nl/nl-nl/kindermishandeling/wat-is-kindermishandeling>

<sup>2</sup> <https://www.kinderbescherming.nl/themas/kindermishandeling/wat-is-kindermishandeling>

### 1.3 Definitie huiselijk geweld

Huiselijk geweld is geweld dat wordt gepleegd door iemand uit de huiselijke kring of uit de familiekring van het slachtoffer. Dit kunnen (ex-)partners, gezins- en familieleden of huisvrienden zijn. De meest bekende vorm van huiselijk geweld is lichamelijk geweld: slaan, schoppen, krabben, bijten en alle andere vormen van geweld waar fysiek contact bij komt kijken. Bij psychisch huiselijk geweld wordt het slachtoffer uitgescholden, gekleineerd of is er sprake van (subtiele vormen van) manipulatie, dwang en/of dreiging. Ook lichamelijke en psychische verwaarlozing (bijvoorbeeld onthouden van lichamelijke verzorging en/of affectie), financiële uitbuiting, huwelijksdwang, achterlating en seksueel misbruik zijn vormen van huiselijk geweld. Afhankelijk van de leeftijd van het slachtoffer, de vorm van mishandeling en de relatie tussen slachtoffer en pleger wordt er gesproken van kindermishandeling, (ex-) partnergeweld, oudermishandeling, ouderenmishandeling of eengerelateerd geweld.

### 1.4 Eengerelateerd geweld

Eengerelateerd geweld is de overkoepelende term voor alle vormen van dwang, psychisch en fysiek geweld ter bescherming en herstel van de familie-eer tegen de (vermeende) 'eerschender'. Het kiezen van een niet acceptabele partner, (het vermoeden van) seks buiten het huwelijk zijn vaak de oorzaak van eerconflicten in families. Daarmee is er vooral sprake van een groepsconflict. Er is een diversiteit aan vormen van eengerelateerd geweld en gradaties van ernst. Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eengerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. Het is dan belangrijk om een deskundige te raadplegen met ervaring op het gebied van eengerelateerd geweld of contact op te nemen met Veilig Thuis Groningen.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eengerelateerd geweld bij de politie of een andere in uw eigen Meldcode vermelde deskundige op dit specifieke terrein.

## 2 Verbeterde meldcode met afwegingskader

Vanaf januari 2019 moeten organisaties met de verbeterde Meldcode en het afwegingskader werken. De verbeterde Meldcode is tot stand gekomen om situaties van onveiligheid beter en eerder in beeld te krijgen. In de Meldcode is in stap 4 en 5 een afwegingskader opgenomen. Het afwegingskader bestaat uit vijf vragen. De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: Meldnormen, Situaties van Onveiligheid en de Afwegingsvragen (te vinden bij stap 4 en 5).

### 2.1 Meldnormen: in welke situaties moeten medewerkers melden?

Medewerkers *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure (hieronder worden deze gevallen verder uitgewerkt).
2. In alle **andere** gevallen waarin de medewerker meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
3. Wanneer een medewerker die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

### 2.2 Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de medewerker altijd moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van: acute onveiligheid, structurele onveiligheid of disclosure. Deze situaties worden hieronder verder uitgewerkt.

#### Acute onveiligheid

Een zorgvrager die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig. Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een medewerker allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

#### Structurele onveiligheid

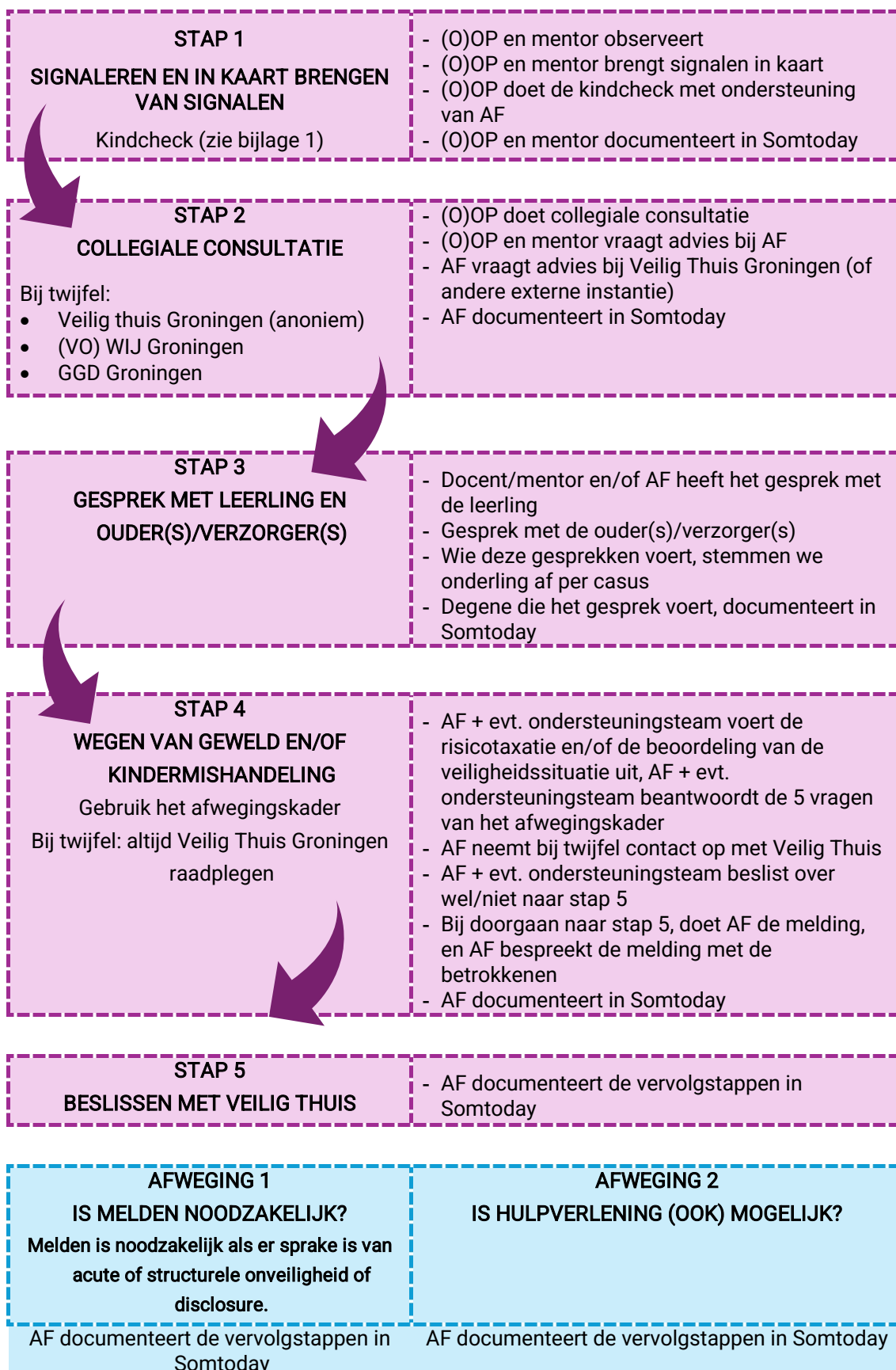
Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

#### Disclosure

Slachtoffers die uit zichzelf een medewerker om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een medewerker zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we *disclosure* oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt.

N.B. Voorbeelden van situaties van onveiligheid zijn te vinden in de bijlage 1.

### 3 Overzicht (wettelijk) verplichte stappen



\*AF = aandachtsfunctionaris (O)OP = onderwijsondersteunend en onderwijsend personeel

## 3.1 Omschrijving van de stappen

### Stap 1 Signaleren en in kaart brengen van signalen

De mentoren en docenten komen in eerste instantie in actie wanneer er zorgen zijn om leerlingen. Wanneer signalen wijzen op mogelijke kindermishandeling en/of huiselijk geweld, kunnen er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat de leerling risico loopt bij het bespreken van de zorgen met zijn ouders. Dat is vooral aan de orde als er door de leerling rechtstreeks met de mentor of een docent is gesproken over een bedreigende thuissituatie. In zo'n geval gaat de mentor of de docent snel over naar stap 2.

Veel signalen zijn echter niet specifiek en kunnen naar een diversiteit van problematiek verwijzen. Dan moet het gesprek met de leerling en ouder(s)/verzorger(s) over het verder in kaart brengen van signalen gaan. Op grond daarvan beoordeelt de mentor of er aanleiding is om vervolgstappen te zetten.

Concreet:

- Docent, mentor of OOP-er vermoedt huiselijk geweld/ kindermishandeling;
- Docent, mentor of OOP-er noteert concreet waarneembaar gedrag of signalen of belemmeringen in de ontwikkeling;
- Docent, mentor of OOP-er noteert dit in Somtoday evenals de gesprekken die over signalen zijn gevoerd en de genomen stappen en besluiten;
- Docent, mentor, OOP-er zet de kindcheck in met ondersteuning van de AF  
*Let op: indien er sprake is van eer gerelateerd geweld, schakelt de betrokkene direct de AF in en Veilig Thuis.*
- De interne vertrouwenspersoon is benaderbaar voor de leerling maar heeft vanwege geheimhoudingsplicht geen actieve rol in de meldcode.

### Stap 2 Collegiale consultatie

Signalen bespreken, zeker als het gaat over huiselijk geweld of kindermishandeling, zorgt voor betere oordeelsvorming en bovendien voor toenemende deskundigheid binnen het team. Het is dus zaak om signalen te delen met collega's. De mentor of de docent consulteert de aandachtsfunctionaris van de school evenals de teamleider. Eventueel wordt bij collega's gecheckt of ze dezelfde signalen en gedragingen waarnemen. Wanneer de signalen bevestigd worden, volgt stap 3. Wanneer de signalen niet herkend worden, worden voorlopig geen verdere stappen ondernomen. De leerling blijft wel in beeld.

De aandachtsfunctionaris (AF) kan bij twijfel (anoniem) advies inwinnen bij Veilig Thuis. De casus wordt ingebracht in het ondersteuningsteam.

### Stap 3 Gesprek met betrokkene(n) en kind

Na de collegiale consultatie en het eventuele advies van Veilig Thuis, bespreken de mentor en de aandachtsfunctionaris de signalen met de leerling en/of ouder(s)/verzorger(s). De leerling wordt volledig meegenomen in dit proces (zie ook hoofdstuk 5)

Het gesprek met de ouder(s)/verzorger(s) volgt daarna. De VO-WIJ medewerker of een andere expert kan ondersteuning bieden bij dit gesprek. Door ouders te informeren over de signalen, te vragen naar de thuissituatie en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, zijn

zorgen te verduidelijken, te ontkrachten of te bekrachtigen. School veroordeelt hierbij niet maar deelt de zorgen. Ook kan tijdens een gesprek toestemming worden gevraagd voor bespreking in het ondersteuningsteam. Wanneer het duidelijk is dat dit gezin professionele hulp nodig heeft, wordt dit in dit gesprek besproken. De aandachtsfunctionaris (AF) kan de ouder(s)/verzorger(s) inlichten en advies geven over de hulp die ouders kunnen inschakelen. Wanneer ouder(s)/verzorger(s) de hulp accepteren en inschakelen, is een doel van de meldcode bereikt.

*Op grond van de eerdere afweging kan het gesprek met de ouder(s)/verzorger(s) achterwege blijven in verband met de veiligheid van het kind of die van anderen. Dit is in principe alleen mogelijk als de veiligheid van de leerling, de medewerker, of die van een ander in het geding is.*

#### **Stap 4 (Multidisciplinair) wegen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling**

Wanneer er in stap 3 hulp is ingeschakeld, worden er afspraken gemaakt door AF en mentor, wie dit gezin en de hulp blijft volgen. In het leerlingvolgsysteem wordt een aantekening gemaakt van de ingezette hulp. Daarnaast lopen de aandachtsfunctionarissen de vijf afwegingsvragen zoals weergegeven in het kader hieronder door.

Wanneer er in stap 3 geen hulp is ingeschakeld, wordt de situatie (multidisciplinair) gewogen op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met ouder(s)/ verzorger(s). Hierin wordt eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. Raadpleeg in geval van twijfel altijd (opnieuw) Veilig Thuis. De medewerkers van Veilig Thuis bieden ondersteuning bij het wegen van het geweld en van de risico's op schade en zij kunnen adviseren over vervolgstappen. Het ondersteuningsteam denkt indien nodig mee om de problematiek te bespreken en een gezamenlijke aanpak te maken.

Wanneer er besloten is om een melding te doen, doet de aandachtsfunctionaris dit. De aandachtsfunctionaris bereidt samen met de betrokken docent het gesprek met de leerling en de ouder(s)/verzorger(s) voor waarin de mededeling wordt gedaan dat er een melding bij Veilig Thuis gedaan wordt. Het gesprek met de leerling en ouder(s)/verzorger(s) kan los van elkaar gepland worden. Het is van groot belang dat de leerling goed geïnformeerd blijft.

#### **Afwegingsvragen Beslissen hulp bieden en/of melden bij Veilig Thuis**

Voor meldnorm 1: vraag 1 en 2

Voor meldnorm 2 en 3: vraag 3, 4 en 5

**Vraag 1 Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?**

|                                                                                                                                |                               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|
| Nee                                                                                                                            | Dossier vastleggen en sluiten |
| Ja, ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Het bevoegd gezag van de school is op de hoogte. | Ga naar afweging 2            |

**Vraag 2** Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?

|               |                                                                                                                 |
|---------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nee           | Ga verder naar afweging 3                                                                                       |
| Ja of twijfel | Direct (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden met Veilig Thuis doorlopen. |

**Vraag 3** Zijn we als school in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling hiermee afgewend worden?

|     |                                                                                                   |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nee | Melden bij Veilig Thuis (die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder) |
| Ja  | Ga verder naar afweging 4.                                                                        |

**Vraag 4** Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 4 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nee | Melden bij Veilig Thuis                                                                                                                                                                                                                                         |
| Ja  | Bied of organiseer hulp en spreek hierbij een termijn af waarop effect meetbaar moet zijn. Maak dit zo concreet mogelijk en spreek af wie welke rol en taken heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg dit vast en ga verder met afweging 5. |

**Vraag 5** *Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?*

|     |                                                                                                                    |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nee | (opnieuw) melden bij Veilig Thuis                                                                                  |
| Ja  | Hulp indien nodig continueren met vastgelegde afspraken over het monitoren van de veiligheid van alle betrokkenen. |

Op het moment dat de meldcode in werking is gezet, brengt de AF de leerling in bij het ondersteuningsteam. Op deze manier blijft het kind in beeld.

*NB: In overleg met de ondersteuningscoördinator en/of teamleider bestaat er de mogelijkheid tot het afwijken van de opeenvolging van de beschreven stappen op grond van specifieke factoren.*

## 4 Wettelijke verplichtingen

### 4.1 Verantwoordelijkheid

In de Meldcode dient de organisatie vast te leggen wie binnen de organisatie de stappen doorloopt. Bijvoorbeeld een leerkracht die de signalen bespreekt met de ondersteuningscoördinator of aandachtsfunctionaris van een school. Daarnaast moet de organisatie in de Meldcode vastleggen wie eindverantwoordelijk is voor de beslissing om wel of geen melding te doen.

### 4.2 Vertrouwelijke informatie en documentatie

Er wordt door de medewerkers in school gedocumenteerd in Somtoday. Vooral voor stap 1 en 2 verdient het aandacht van de aandachtsfunctionaris op welke manier er signalen worden vastgelegd, vanwege de opvraagbaarheid van het dossier door ouders in SOMtoday.

### 4.3 Instructie Kindcheck

De Kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de Kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s)/verzorger(s) verkeert of verkeren. De Kindcheck vindt plaats in **stap 1 van de Meldcode**.

De Kindcheck geldt voor alle medewerkers die onder de Wet verplichte Meldcode vallen. De Kindcheck is gericht op medewerkers die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun (klein-)kinderen, en daarom ook niet beschikken over kindsignalen.

De Kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de medewerker zich, vanwege de ernstige situatie van zijn volwassen cliënt, zorgen maakt over mogelijk aanwezige minderjarige kinderen. De Kindcheck geldt als een medewerker meent dat er, vanwege de toestand van zijn volwassen cliënt, risico's zijn op ernstige schade voor kinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van cliënt. Zo geldt de Kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suïcidepoging.

Let op:

- Ook het contact met een adolescent waarbij de medewerker zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de Kindcheck;
- de Kindcheck geldt ook voor zwangere vrouwen.

Heeft u twijfels over de veiligheid van de kinderen? Dan doorloopt u de stappen van de Meldcode. U legt eerst vast door welke signalen bij de ouder u twijfelt over de veiligheid van de kinderen. Daarna volgt u de verdere stappen van de Meldcode die ervoor zorgen dat er ook verder onderzoek plaatsvindt en dat er, zo nodig, passende hulp komt.

### 4.4 Beroepsgeheim en meldrecht

Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie met een leerling of diens ouder(s)/verzorger(s) is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is.

De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een cliënt zich in een ernstige situatie bevindt. Bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld is dit in een meldrecht vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (art. 5.2.6 Wmo). Dit biedt iedere medewerker met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden. Ook als zijn cliënt, patiënt of leerling daar geen toestemming voor geeft. Daarnaast biedt het meldrecht medewerkers de mogelijkheid om informatie over een cliënt, patiënt of leerling te verstrekken als Veilig Thuis daarbij in een onderzoek naar vraagt.

N.B.:

- Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.
- Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de medewerker de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest. Alle stappen van de meldcode zijn zorgvuldig doorlopen, en de gesprekken met de betrokkene(n) zijn gevoerd.

## 5 Participatie van kinderen

Voor kinderen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen.

### 1. Termen

We praten in dit protocol over ouder(s)/verzorger(s) en kind.

### 2. Informatie over het proces

De aandachtsfunctionaris geeft in samenwerking met de mentor informatie aan het kind over:

- Wie wat aan het doen is.
- Waarom diegene dit aan het doen is.
- Wanneer dit gebeurt.
- Wat de zorgen zijn.
- Welke besluiten er genomen worden, door wie, over wat en wanneer.
- Wanneer er terugkoppeling is van bijv. Veilig Thuis en waarover.
- Mogelijkheden voor het kind voor participatie, meedenken, mening geven.
- Recht op klacht of verzet.
- Onze meldplicht als school.

### 3. Informatie over veilig opgroeien

De aandachtsfunctionaris geeft in samenwerking met de mentor informatie aan het kind over wat veilig opgroeien en een normale omgang tussen ouder en kind is en draagt dit over aan de betrokken hulpverlening.

### 4. Recht op eigen mening

De aandachtsfunctionaris informeert het kind over het recht om betrokken te worden, het recht op een eigen mening te geven en de mogelijkheden daarvan.

### 5. Vragen en luisteren naar de visie van het kind

De aandachtsfunctionaris informeert en luistert naar de visie van het kind. Als hulpverlening in beeld is zal zij daar ook over in gesprek gaan. Dit gaat over bijvoorbeeld de mening van het kind over bestaande zorgen of door het kind geopperde oplossingen of beslissingen.

### 6. De mening van het kind in de besluitvorming

De aandachtsfunctionaris betreft het kind in de besluitvorming. Op het moment dat we de casus bij Veilig Thuis gaan melden, vertellen we dit eerst aan het kind en ook aan de ouder(s)/verzorger(s). Ook als we niet melden bespreken we dit. We luisteren naar de mening van het kind en leggen uit waarom we het betreffende besluit nemen. De mening van het kind wordt hierin meegenomen.

### 7. Route bij disclosure

De aandachtsfunctionaris vertelt het kind dat we direct contact op nemen met Veilig Thuis en dat we samen met hun de vervolgstappen bepalen.

### 8. Steun

Na een overdracht en/of melding wordt steun wordt geboden aan het kind. De AF of melder zorgt dat de leerling ingebracht wordt of besproken blijft worden in het OT.

## 6 Wat als Veilig Thuis zelf contact opneemt?

Wanneer Veilig Thuis onderzoek doet naar de situatie van een kind, kan Veilig Thuis contact opnemen met school voor informatie. Houdt hierbij rekening met het volgende:

- Geef nooit direct informatie. Vraag om de naam en het telefoonnummer en bel terug. Op deze manier weet je zeker dat je Veilig Thuis aan de lijn hebt.
- Overleg met één van de aandachtfunctionarissen en bevoegd gezag. Naar welke informatie is Veilig Thuis op zoek, welke informatie hebben wij als school, wat kunnen we delen. Is de informatie feitelijk en relevant.
- Je bent als school niet verplicht om informatie te geven aan Veilig Thuis. Het advies is om wel informatie te delen met Veilig Thuis. Wanneer de gezinsvoogd of jeugdbescherming om informatie vraagt, ben je als school wel verplicht informatie te geven. Zorg in alle gevallen dat de informatie relevant en feitelijk is.
- Licht ouders en leerling in dat je informatie geeft aan Veilig Thuis. “Ik heb een vraag gekregen van Veilig Thuis en ga onderstaande informatie aan ze geven. Ik geef jullie dezelfde informatie”. Zorg ervoor dat dit feitelijke informatie is.
- Indien Veilig Thuis een gesprek wil organiseren op school; houd dan rekening met het volgende:
  - Onder 18 jaar moet Veilig Thuis eerst contact opnemen met ouders en aangeven dat ze in gesprek gaan met het kind.
  - Op school in gesprek: het is niet veilig als een leerling uit de klas gehaald wordt voor een dergelijk gesprek. Klasgenoten zullen bij terugkomst vragen wat er was. Een gesprek met Veilig Thuis is veelal emotioneel beladen. Zorg voor een werkwijze die daar rekening mee houdt.

# Bijlage 1 Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld. Deze voorbeelden zijn gericht op de praktijk van het onderwijs.

## Acute onveiligheid

|             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Definitie   | Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Toelichting | Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een medewerker allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Voorbeelden | <ul style="list-style-type: none"><li>• Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft.</li><li>• (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe.</li><li>• Poging tot verwurging.</li><li>• Wapengebruik.</li><li>• Geweld tijdens de zwangerschap.</li><li>• (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar.</li><li>• Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking).</li><li>• Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel.</li><li>• Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt.</li><li>• Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn.</li><li>• Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs.</li><li>• Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.</li><li>• Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene.</li><li>• Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.</li><li>• Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.</li></ul> |

## Structurele onveiligheid

|             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Definitie   | Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Toelichting | Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Voorbeelden | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden.</li> <li>• Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken.</li> <li>• Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben.</li> <li>• Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld.</li> <li>• Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden.</li> <li>• Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.</li> </ul> |

## Disclosure

|             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Definitie   | Slachtoffers die uit zichzelf een medewerker om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Toelichting | Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een medewerker om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-)partnerstalking, huwelijksdwang, eengerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de medewerker, Veilig Thuis en het slachtoffer. |
| Voorbeelden |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

## Contact



Wessel Gansfort

Heerdenpad 8  
9731 BW Groningen  
050 541 06 56  
[info@csgwesselgansfort.nl](mailto:info@csgwesselgansfort.nl)  
[csgwesselgansfort.nl](http://csgwesselgansfort.nl)



Augustinus

Admiraal de Ruyterlaan 37  
9726 GP Groningen  
050 313 97 20  
[info@csgaugustinus.nl](mailto:info@csgaugustinus.nl)  
[csgaugustinus.nl](http://csgaugustinus.nl)



Kluiverboom

Kluiverboom 1  
9732 KZ Groningen  
050 571 01 95  
[info@csgkluiverboom.nl](mailto:info@csgkluiverboom.nl)  
[csgkluiverboom.nl](http://csgkluiverboom.nl)



Selion

Diamantlaan 14  
9743 BG Groningen  
050 571 85 44  
[info@csgselion.nl](mailto:info@csgselion.nl)  
[csgselion.nl](http://csgselion.nl)



CSG GRONINGEN

**CSG Bestuursbureau**

Eenrumermaar 4  
9735 AD Groningen

IBAN: NL08 INGB 0658 7053 42

[bestuur@csg.nl](mailto:bestuur@csg.nl)